

Tilsynserklæring for skoleåret 2019/2020 for Jelling Friskole:

1. Skolens navn og skolekode

Skolekode: 280463	Skolens navn: Jelling Friskole
----------------------	-----------------------------------

1.1 Navn på den eller de tilsynsførende

Anna-Marie H. Hansen

2. Angivelse af datoer for tilsynsbesøg samt i hvilke klasser og fag, tilsynet har overværet undervisningen, på de enkelte datoer.

Efter lov om friskoler og private grundskoler § 9 d, skal den tilsynsførende overvære undervisningen i et omfang afstemt efter skolens størrelse, svarende til mindst én hel skoledag, overvære undervisningen inden for hvert af de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, drøfte indholdet af skolens undervisningsplaner med skolens leder og lærere og vurdere det anvendte undervisningsmateriales faglige og pædagogiske kvalitet.

Dato	Klasse	Fag	Fagområde	Tilsynsførende
19-09-2019	Alle klasser	Morgensamling	Humanistiske fag	Anna-Marie H. Hansen
19-09-2019	6.kl	Dansk	Humanistiske fag	Anna-Marie H. Hansen
19-09-2019	7.kl.	Matematik	Naturfag	Anna-Marie H. Hansen
19-09-2019	3.kl.	Dansk	Humanistiske fag	Anna-Marie H. Hansen
19-09-2019	6.kl.	Naturfag	Naturfag	Anna-Marie H. Hansen
19-09-2019	8.-9. kl.	Kulturfag	Humanistiske fag	Anna-Marie H. Hansen
18-11-2019	Mellemtrin	VAKS (læsekursus)	Humanistiske fag	Anna-Marie H. Hansen
18-11-2019	3.kl.	Matematik	Naturfag	Anna-Marie H. Hansen
18-11-2019	7.kl.	Matematik	Naturfag	Anna-Marie H. Hansen
18-11-2019	2.kl.	Dansk	Humanistiske fag	Anna-Marie H. Hansen
18-11-2019	5.kl	Drama	Praktiske/musiske fag	Anna-Marie H. Hansen
18-11-2019	4.kl.	Matematik	Naturfag	Anna-Marie H. Hansen
14-01-2020	8.-9.klasse	Engelsk	Humanistiske fag	Anna-Marie H. Hansen

14-01-2020	4.klasse	Engelsk	Humanistiske fag	Anna-Marie H. Hansen
14-01-2020	3.klasse	Matematik	Naturfag	Anna-Marie H. Hansen
14-01-2020	8.-9.klasse	Dansk	Humanistiske fag	Anna-Marie H. Hansen
14-01-2020	7.klasse	Dansk	Humanistiske fag	Anna-Marie H. Hansen

2.1 Beskrivelse af tilsynsbesøg

Jeg har som dokumenteret besøgt skolen på tre hele dage. Jeg har ud fra besøgene dannet mig et bredt indtryk af skolens hverdag. Ud over tilsyn rundt i de enkelte klasser har jeg drøftet principielle og praktiske forhold omkring skolens liv og læring med ledelse, lærere, pædagoger – og ikke mindst eleverne. Ud over deltagelse i undervisningen benytter jeg mig af skolens hjemmeside og facebookside til at danne mig et indtryk skolens liv og kultur.

I år har der pga. Corona-krisen været en lang periode med digital undervisning, og det har været inspirerende at se, hvordan skolens lærere og pædagoger har eksperimenteret med forskellige formidlingsformer og opgavetyper.

Jeg har på besøgsdagene prioriteret at deltage i såvel fællessamlinger, som fagdelt undervisning og tema-timer. Skolens grundskema viser tydeligt, at der satses på både fagdelt og tværfaglig undervisning – ofte organiseret på tværs af klasser med udgangspunkt i emne, interesser eller særlige forudsætninger. Skolens fællessamlinger varetages på skift af skolelederen (primært tirsdagssamlingerne på 45 minutter) og skolens lærere og pædagoger (primært mandags- og torsdagssamlingerne på 20 minutter). Tirsdagene er reserveret til de store fortællinger og forskellige elevindslag og måske besøg udefra, hvor de ansatte om mandagen og torsdagen har frit spil, og der kan indgå så forskellige emner som: Chai Chi, skyggeteater, Beatles-film, flyradar, gåtur og fællessang.

Der er generelt god lydhørhed under fællessamlingerne – og en særlig stor lydhørhed, hvis nogle af kammeraterne bidrager på en eller anden måde. Det er desuden dejligt at iagttage, hvordan indholdet fra en fællessamling ofte sætter spor i den efterfølgende lektion i form af opfølgningsspørgsmål eller kommentarer til det, der har været på spil.

Der udgives hvert år et temahæfte, hvor forældre og elever kan danne sig et overblik over årets temaer med hensyn til både indhold og mål. Årets temaer lægges fast i begyndelsen af skoleåret, men indholdet og organiseringsformen tilrettelægges af forskellige teams hen over året. Det sikrer, at temaerne bliver relevante og kan tilrettelægges ud fra såvel overskrift, mål og aktuelle ressourcer. Af dette års temaer kan nævnes: "det skønne", landenes fest, rummet, grøn skole, byen (minisamfund – denne gang med fokus på bæredygtighed og minimalistiske principper), Olsenbanden og sidst men ikke mindst læsebattle.

Alene ud af overskrifterne kan man se, at temaerne giver eleverne mulighed for at fordybe sig i både faglige og overfaglige emner. Der er fokus på både naturvidenskabelige og humanistiske temaer, og i hvert tema indgår det praktisk-musiske – enten som et indholdsaspekt eller i måden, man arbejder med temaerne på.

Jeg har nedenfor samlet mine iagttagelser under de tre hovedgrupper af undervisning: det humanistiske

fagområde, det naturvidenskabelige fagområde og det praktisk-musiske fagområde. Det er ifølge bekendtgørelsen om tilsynsførende min opgave at vurdere om ”skolens samlede undervisningstilbud ud fra en helhedsvurdering står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen”. Der vil således være tomme rubrikker i erklæringen, hvilket alene skyldes min organisering af stoffet i mere overordnede kategorier.

3. Foregår undervisningen udelukkende på dansk i alle fag, sprogfag undtaget?

Ja

Efter lov om friskoler og private grundskoler m.v. § 2, stk. 3 er undervisningssproget i en fri grundskole dansk, dog er undervisningssproget i de tyske mindretalsskoler tysk. § 6 a Skolens lærere skal beherske dansk i skrift og tale, dette gælder dog ikke lærerne ved de tyske mindretalsskoler eller ved skoler, der har fået godkendt et andet undervisningssprog end dansk.

3.1 Uddybning

4. Står undervisningen inden for det humanistiske fagområde mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

Efter lov om friskoler og private grundskoler § 9 d, skal den tilsynsførende, overvære undervisningen i et omfang afstemt efter skolens størrelse, svarende til mindst én hel skoledag, overvære undervisningen inden for hvert af de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, drøfte indholdet af skolens undervisningsplaner med skolens leder og lærere og vurdere det anvendte undervisningsmateriales faglige og pædagogiske kvalitet.

4.1 Uddybning

Undervisningen i det humanistiske fagområde står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Set i et snævert perspektiv kan man dokumentere det gennem resultaterne til afgangsprøverne, men det kan i højere grad dokumenteres gennem en iagttagelse af, hvilket indhold, der undervises i – og hvordan elevernes engagerer sig i indholdet.

Lærerne har et bredt repertoire af undervisningsformer i de humanistiske fag. Det gælder fx i dansk, hvor eleverne arbejder med tekster inden for alle modaliteter (fx både skrevne og mundtlige tekster, både faste og levende billeder). Eleverne arbejder både med tekster, hvor de selv er modtagere – og de arbejder med produktion af tekster. Der arbejdes med kanontekster, med klassiske tekster som fx Kundskabens træ og Drengen i den stribede pyjamas, og der arbejdes med helt nyudgivne tekster.

Det er interessant at iagttage, hvordan der kan opstå faglige og/eller eksistentielle samtaler på baggrund af såvel gamle som nye tekster, hvis der skabes rum for oplevelse, for refleksion og samtale.

I sprogfagene er lærerne meget opmærksomme på elevernes forskellige niveau, og der tilbydes tekster af

varierende sværhedsgrad. Der er både klasse-undervisning, gruppearbejde og individuelt arbejde. Mange af lærerne gør brug af forskellige digitale læremidler, hvilket især de sikre og selvstændige elever kan udnytte til konstruktiv læring. Jeg har desuden set flere gode eksempler på, hvordan lærerressourcerne - under arbejdet på de digitale platforme – kan frigives til de elever, der har brug for særlig støtte.

5. Står undervisningen inden for det naturfaglige fagområde mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

Efter lov om friskoler og private grundskoler § 9 d, skal den tilsynsførende, overvære undervisningen i et omfang afstemt efter skolens størrelse, svarende til mindst én hel skoledag, overvære undervisningen inden for hvert af de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, drøfte indholdet af skolens undervisningsplaner med skolens leder og lærere og vurdere det anvendte undervisningsmateriales faglige og pædagogiske kvalitet.

5.1 Uddybning

Også i de naturvidenskabelige fag står undervisningen mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Både i de fagopdelte timer og i de tværfaglige timer er der fokus på, at netop naturfagene har noget at bidrage med i forhold til det at lære at tænke og arbejde på en undersøgende måde. Så ud over det rent naturfaglige får eleverne også stimuleret deres forundringsevne og deres undersøgelseskompetencer.

Både i de humanistiske fag og i de naturvidenskabelige fag gøres der mange tiltag for at differentiere undervisningen. I det følgende blot et par eksempler på dette.

- Der uddeles it-rygsække til de elever, der har særligt brug for det. Og der har været lærere på kursus, så eleverne kan få støtte til at udnytte IT-rygsækkene i alle fag.
- Der differentieres i forhold til krav til de enkelte opgaver og i forhold til lektier.
- Der gives forskellig type og mængde af vejledning til forskellige elever.
- Der gives individuel undervisning, når det skønnes nødvendigt. Det er der naturligvis ikke altid mulighed for, men skolen tilrettelægger det ofte, så der i enkelte timer er to lærere (eller en lærer og en pædagog) til stede i klassen, så der er bedre tid til den enkelte.
- Der differentieres på undervisnings- og læringsmetoder. Et enkelt men sigende eksempel på dette kunne være svaret til en elev, der siger: "Jeg kan ikke finde ud af at regne de her gange-stykker". Svaret lyder: "Jamen, så er det nok den forkerte metode, du har valgt. Lad os se på det – hvad har du gjort?". Et sådan svar giver eleven mulighed for at se på opgaven forfra. Det var metoden, der var forkert – ikke eleven...

6. Står undervisningen inden for det praktisk-musiske fagområde mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

Efter lov om friskoler og private grundskoler § 9 d, skal den tilsynsførende, overvære undervisningen i et omfang afstemt efter skolens størrelse, svarende til mindst én hel skoledag, overvære undervisningen inden for hvert af de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, drøfte indholdet af skolens undervisningsplaner med skolens leder og lærere og vurdere det anvendte undervisningsmateriales faglige og pædagogiske kvalitet.

6.1 Uddybning

Praktisk/musisk fagområde

Som tidligere nævnt kan man på Jelling Friskole se, at der hele tiden finder praktisk-musiske læreprocesser sted. Der lægges vægt på, at eleverne får anledning til at gøre sig sansemæssige erfaringer – og de udfordres jævnligt til at udtrykke sig kreativt. Lærere og pædagoger er gode til at udnytte de fysiske rammer, og man ser hele tiden skiftende aktiviteter i værkstederne og skiftende udstillinger i klasselokalerne og på gangarealerne. En gennemlæsning af skolens temahæfte giver et godt indtryk af, hvordan det praktisk-musiske indgår på en funktionel måde i de tværgående temaer.

På en af besøgsdagene var jeg med til en drametime, og det var tydeligt at mærke, hvordan der blev arbejdet med drama som genre (hvad er fx regibemærkninger, og hvad skal de bruges til?), der blev arbejdet med dramastykkets indhold (samtale om hvad dramastykkets budskab egentlig var) – og der blev arbejdet med elevernes personlighed og ansvarsfølelse gennem drama-arbejdet. Før timen gik rigtigt i gang, lød denne peptalk: "Jeg har skrevet til jer og jeres forældre, at jeg kræver fuld forpligtelse. I er alle vigtige, og I skal bare være her hver gang, vi øver. Og hver gang, der er forestilling! Der er ingen andre end jer, der kan spille jeres rolle eller løse jeres opgave!"

7. Står elevernes standpunkt i dansk mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

7.1 Uddybning

8. Står elevernes standpunkt i matematik mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

8.1 Uddybning

9. Står elevernes standpunkt i engelsk mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

9.1 Uddybning

10. Fører skolen til prøve i historie?

10.3 Uddybning

11. Står skolens samlede undervisningstilbud ud fra en helhedsvurdering mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen

11.1 Uddybning

12. Forbereder skolen efter sit formål og i hele sit virke eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre?

12.1 Uddybning

Jeg har samlet bemærkninger til alle punkter under frihed, folkestyre og demokratisk dannelse under ét, da de er nøje vævet ind i hinanden.

Demokratiet indgår som indhold i undervisningen

Skolen lever i en god vekselvirkning med det omgivende samfund. Besøg på kulturinstitutioner (fx Vejle Museum, Vejle Musikteater, Moesgaard og Aros), koncertbesøg fra den lokale højskole og de omkringliggende efterskoler, erhvervsvirksomheder og kommunale virksomheder indgår naturligt i undervisningen.

Kendskab til demokratiet kommer også gennem den demokratiske livsform, der praktiseres på Jelling Friskole. Skolen prioriterer, at alle hører til på et mindre hold, som også er nært knyttet til et par faste voksne. Men skolen prioriterer også, at eleverne lærer at samarbejde på kryds og tværs. I tematimer, på udflugter og i emneuger blandes eleverne på mangfoldige måder, og man fornemmer, at langt de fleste elever trives i de forskellige organiseringsformer. Der tages dog et særligt hensyn til de elever, der af forskellige årsager har behov for mere

faste og forudsigelige rammer.

Skolens ledelse og ansatte inddrager elevernes stemme og deres kompetencer gennem det organiserede elevrådsarbejde men også i dagligdagen. Eleverne har i 19-20 fx haft indflydelse på samværsformer og rammer for frikvartererne, de har været inddraget i oplæg til en lokal læsestrategi - og lærerne har forsøgt at involvere eleverne i et kommunalt visionsarbejde.

Skolen sætter dialogen højt, både dialog mellem de ansatte, dialog mellem lærere og elever og dialog mellem skole og forældre. Fx har man på skolen hvert år en hel lørdag i januar, hvor skolens forældre og ansatte drøfter udvalgte temaer. I år var temaet "Jelling Friskoles Artefakter", og der blev sat en proces i gang, hvor eleverne efterfølgende skulle udfolde sig kreativt, med afsæt i skolens værdior: Glæde, kompetencer og fællesskab. Denne proces er lige nu ramt af Corona.

Dialogen om skolens overordnede linjer og dialogen om de små hverdagshændelser bidrager til et godt samarbejde mellem de ansatte og skolens forældre, hvilket igen virker positivt tilbage på elevernes opfattelse af skolen som et sted, hvor forældre og lærere arbejder sammen om at skabe en god skole.

I år har jeg særligt lagt mærke til, hvordan forældre ofte kommer forbi kontoret før eller efter dagens undervisning. Jeg har set, hvordan der ofte er en uformel dialog på parkeringspladsen mellem ansatte og forældre. Og så har jeg lagt mærke til, hvordan der i undervisningsoplæggene fra Corona-perioden ofte har været lagt op til, at eleverne skulle gå i dialog med deres forældre om faglige og/eller eksistentielle emner.

13. Udvikler og styrker skolen elevernes demokratiske dannelse?

Ja

13.1 Uddybning

14. Udvikler og styrker skolen elevernes kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder?

Ja

14.1 Uddybning

15. Er der kønsligestilling på skolen?

Ja

15.1 Uddybning

16. Har skolens elever dannet elevråd eller varetager eleverne på anden demokratisk måde deres fælles interesser vedrørende skolen?

Ja

16.1 Uddybning

18. Donationer

Har skolen i det foregående regnskabsår modtaget en eller flere donationer som tilsammen overstiger 20.000 kr. eksklusive moms fra samme donator?

Nej

18.1 Oplys navn og adresse og beløb i kr. eksklusive moms i forbindelse med donatorer, der har givet en eller flere donationer, der tilsammen overstiger 20.000 kr. eksklusive moms. Donationerne kan være givet som kontantbeløb, varer, tjenesteydelser mv.

Navn	Adresse	Beløb i kroner
------	---------	----------------

18.2 Angiv den samlede størrelse af alle donationer i kr. eksklusive moms.

19. Tilsynets sammenfatning

Det er mit klare indtryk, at undervisningen på Jelling Friskole står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Undervisningen foregår på dansk, og elevernes standpunkter er tilfredsstillende på alle fagområder. Skolen forbereder eleverne til et samfund med frihed og folkestyre og bidrager til elevernes demokratiske dannelse!